

Carl Th. Dreyer-Filmen „Vredens Dag“

Ikke den ventede nye Epoke i dansk Film

DET blev saa som saa med Instruktør Carl Th. Dreyers saakaldte come back til dansk Film i Gaar i World Cinema med „Vredens Dag“. Filmatiseringen af Normanden Wiers Jenseens Roman fra omkring Aarhundredskiftet. Efter Afblandingen ved Første-Forestillingens Presentation for et særligt indbudt Publikum sad dette nærmest paf og mat og sløvet, og Bifaldet blev yderst lunken. Selv da en velvillig Herre i Parkettet tog Kraft

selve Livet, og stille dem op usminkede direkte for Kameraet. Dertil en „Realisme“, som ingen Realisme er, fordi alting i Instruktørens er overeksponeret, lige fra selve Billedbeskrivelsen til Personernes Tale, der fremkommer stødvis, i korte Sætninger mellem lange Pauser, og til deres Bevægelser, der i Langsomhed minder om Slow moving-Optagelser. I Stedet for at frembringe Natur, der skulde være denne Maners Undskyldning, opstaaer en Kunstfærdighed, der grænser til Unatur.

Alt dette har Carl Th. Dreyer medtaget i „Vredens Dag“ sammen med sin fornemste Egenskab, som er hans stærkt udviklede Sans for Billedopstillingens Maleriskhed, Rembrandt-Virkningens Lys og Skygge, hvortil han her har haft fortræffelig Bistand af sin Chef-fotograf, Carl Andersson. Men saa er der igen Dreyers ulyksalige Hang til det skabte og depraverende i Manuskriptet, hvilket paany gør Hovedstykkelet med Hensyn til Nederlaget.

Wiers Jenseens Roman er en Bog fra Heksefortølgelsens Tid, tung og dyster, næsten ganske uden Solstrejf. Og saadan er ogsaa Filmen blevet tung og dyster, endda knugende, hvor den ikke er direkte kedelig. Den fortæller Historien om den gamle Præst Absalon Pederssøn i Bergen, der gifter sig med en purung Pige Anne. Hun forelsker sig i Præstens Søn af tidligere Ægteskab, ønsker den Gamle død, og han dør ogsaa i en Stormnat. Han dør, fordi han har erfaret Sandheden om de Unge. Men Anne, der er Datter af en udlagt „Heks“, bliver nu ogsaa udlagt som Heks og tror selv paa, at Præsten er død, fordi hun med sin Æyne til at „kalde til Døden“ har gæsket ham død. Under Salmsgang venter Baalet den Angrende uden at ses.

Men Baalet er allerede een Gang før blevet tændt, i Filmens Indledning. Denne Indledning er Benjamin Christensens gamle Stumfilm „Heksen“, om igen med Torteren og Brænding af en stakkels gammel uskyldig Bondekone. Det var ubehageligt dengang —, fordi det kun gav det raa Udslag af Heksefortølgelsen, ikke Heksefortølgelsens kirkehistoriske Baggrund. Det er ikke blevet bedre nu, da der er kommet Skrig og Jamren paa, og man spørger sig selv: Hvad er det for en fattig og taabelig Gentagelsens Idé, hvad skal den til? Naar den ikke engang kan overraske mere, kan den kun virke beklæmmende, thi hvor diskret Instruktøren end har søgt at optage Ubygge-Scenerne, virker disse dog med Finefuldheds hele Ækelhed.

Og dog udgør de væmmelige Scener trods alt Hovedvirkningen i „Vredens Dag“. Til den som Heks brændte Bondekone har Carl Th. Dreyer nemlig i den gamle Skuespillerinde Anna Svierkier været saa heldig at finde en ganske lignende gribende Fremstillende som Benjamin Christensen til sin Heks i sin Tid. Ogsaa her er Ynkelligheden, Hjælpeløsheden, Haabløsheden udtrykt i et furet Ansigt og et Par rindende

Thorikild Roose og Preben Lerdorff.

Øjne, som man aldrig vil glemme, fordi Hr. Dreyer endelig her et enkelt Øjeblik har truffet paa noget, der knuger Hjertet ved at synes eet med den Virkelighed, Instruktøren ellers for-gæves søger.

Siden slider Filmen sig i et drøvende Tempo afsted med sine Personer, der synes at færdes i den Bergenske Landsby-Præstegaard med en Forsigtighed, som om den var et Museum og ikke et Hjem med Folk i daglig Virksomhed og Beskæftigelse. Alt er højstemt og patetisk med en kunstfærdig Forlorenhed, der smitter af paa Skuespillerne, som dog tilhører vor bedste Kunstnerkreds. De synes alle valgte efter Principet: markante Ansigter foretrakkes. Thorikild Roose slæber sig omkring som den gamle Præst, saa forgræmmet som aldrig før i sit Liv. Sigrid Nellemann fremstiller hans paapasselige Moder ypperligt, men med ligefrem eddikeur Mine. Preben Lerdorff som Sønnen har det Held at ligne en yngre Roose paa en Prik. Og Lisbeth Møin er heller ikke valgt for Skønhedens Skyld. Uheldigvis heller ikke for Øjnene. Thi disse Øjne, som der er megen Tale om i Filmen og som skal udstråle en hemmelighedsfuld indre Glød for at udtrykke Pigebarnets Hekse-Natur, synes alt andet end glødende, nærmest bedækket med et mat Slør af graa Aske. Saadan forestiller man sig ikke en Djevleunge fristende fordækt bag en Præstekonekjole.

Mange Penge er sikkert ofret paa „Vredens Dag“. De er givet daarlige ud. Hverken Carl Th. Dreyer eller Pal-ladium kan være tjent med den Fortid, som Instruktøren her kommer stikken med for at bilde os ind, at den er Fremtiden. Det er Synd. For det var netop en Fornyelse af vor Filmsinstruktion, vi saa Inderlig ventede af Hr. Dreyer.

G. W.

Anna Svierkier som Heksen, der brændes.

til at udbringe et Leve for Instruktøren, kunde han kun notere et ganske spinkelt Hurra-Svar.

Der er ikke noget at sige til det, Carl Th. Dreyer er nemlig kommet tilbage, ganske som han forlod os for en halv Sæes Aar siden med sin „Vampyr“-Film og alle sine Egenskaber, men ogsaa alle sine Fejl. Han har desværre intet glemt af sin Instruktions-Manér, der nu tilhører en allerede fjern Fortid, og har intet lært af den moderne Film. Manerren er den kendte, som ogsaa Benjamin Christensen i sin Tid svor til, med at samle paa karakteristiske Ansigter fra